

С. Г. СТЕЦЕНКО

*Степан Григорович Стеценко, доктор
юридичних наук, професор*

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СУЧАСНИХ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ*

Юридична відповідальність за правопорушення – одна з найскладніших та гострих тем сучасної юридичної науки.

Юридична відповідальність має свій відмінний від інших видів відповідальності юридичний зміст. Це знаходить свій прояв у правових настановах і в нерозривному зв'язку з державою, яка власне забезпечує реалізацію юридичної відповідальності. Слід зазначити, що в останні роки помітно посилилася увага до змісту юридичної відповідальності. Це спостерігається в традиційних галузях науки: кримінальній, цивільно-правовій, а також у конституційному праві, де ще декілька десятиліть тому таке питання виглядало з наукової точки зору не коректно.

Проте, щодо теорії права, слід визнати, що розгляд юридичної відповідальності був обмежений або майже обмежений відповідними розділами підручників з теорії держави і права.

Проте з нашої точки зору понятійний категоріальний апарат такого поняття як «інститут юридичної відповідальності» повинен в першу чергу, розроблятися в рамках теорії держави і права, що було викладено авторами монографічного дослідження.

Без належної системи юридичної відповідальності право стає безсилим та не надійним, не виправдовує соціальних очікувань. Правові норми, встановлені на їх підставі, права та обов'язки членів суспільства перетворюються в «благі» наміри, якщо влада не здатна організувати поновлення та захист порушених прав, примус до виконання обов'язків, покарання тих, хто порушує правові заборони, що знайшли розвиток в монографічному дослідженні.

Юридична відповідальність – засіб боротьби з правопорушеннями, засіб забезпечення правомірної поведінки. Цивілізоване право передбачає цивілізовані засоби, способи здійснення, функції та принципи юридичної відповідальності, відповідної демократичному розвитку.

Автори зазначають, що досягненням політико-правової теорії та законодавства в сфері відповідальності стає прагнення урегулювати правом діяльність державних органів, які застосовують примус, підпорядкувати цю діяльність спеціальному контролю та перевірці.

Основна проблема, пов'язана з удосконаленням інституту відповідальності – забезпеченням законності, попередженням правопорушень, максимально можливим усуненням збитків, які спричинені суспільству та правопорядку. В цій проблемі концентрують-

---

© С. Г. Стеценко, 2009

* Рецензія на колективну монографію «Інститут юридичної відповідальності у демократичних правових системах»: Монографія / Колектив авторів: Н. М. Оніщенко, Т. І. Тарахонич, Н. М. Пархоменко, Л. О. Макаренко; За заг. ред. Н. М. Оніщенко. – К.: Юридична думка, 2009. – 216 с.

ся два вкрай важливі соціальні завдання: по-перше, суспільство та кожний громадянин повинні бути впевнені, що правопорушення попереджують за допомогою державного примусу, що права та охоронювані законом інтереси захищені від протиправних посягань; по-друге, що боротьба з правопорушниками проводиться суворо на підставі закону, що забезпечує недоторканість прав та свобод громадянина, який не скоїв нічого протиправного.

Дана робота є цікавою з точки зору понятійного апарату, визначення співвідношення окремих категорій та понять.

Структура даної роботи є логічною, виклад послідовним, аналіз концепцій та поглядів з відповідною проблеми достатньо повний та системний.

Вважаємо, що вона може бути застосована в лекційних курсах, пропагандистській та практичній діяльності, а також у подальших наукових розробках.